

Taal100

PRAKTIJKERVARINGEN

Taal100

De eerste praktijkervaringen

1. Inleiding	3
2. Wat is Taal100?	4
3. De vier focusscholen	6
4. De eerste ervaringen uit de praktijk	7
5. Veelgestelde vragen	10
6. Praktische gegevens	12

1. Inleiding

Taal100 is...

“... kritisch kijken naar de eigen schoolsituatie onder deskundige begeleiding.”

“... het met elkaar komen tot een gezamenlijke visie op taalonderwijs en hoe dit om te zetten in de lespraktijk.”

“... samen leren ter verbetering van het onderwijs.”

Deze citaten zijn afkomstig van leerkrachten die met hun schoolteam hebben deelgenomen aan de pilot van Taal100 en laten in één zin zien wat volgens hen de kern is van Taal100. In deze brochure worden hun ervaringen beschreven, om leerkrachten en directeuren van andere basisscholen te informeren over Taal100. We bieden een kijkje in de Taal100-keuken: wat houdt deze werkwijze in en wat zijn de eerste ervaringen van scholen ermee? We bieden ook handvatten die behulpzaam kunnen zijn voor schoolteams die overwegen Taal100 te gaan inzetten.

Werkwijze

In het schooljaar 2009/2010 is Taal100 uitgetoetst op vier scholen. De eerste praktijkervaringen van die scholen zijn op verschillende manieren in beeld gebracht: door middel van interviews en een vragenlijst. We hebben op iedere school telefonische interviews gehouden met een of twee leerkrachten en de interne Taal100-coach. Na afloop van het Taal100-traject hebben we alle deelnemers gevraagd een vragenlijst in te vullen. Daarnaast hebben we ook de externe Taal100-coaches naar hun ervaringen gevraagd. Alle informatie die we op deze manier hebben verzameld, is verwerkt in deze brochure.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 beschrijven we wat Taal100 inhoudt en hoe het in elkaar zit. In hoofdstuk 3 en 4 karakteriseren we de vier focusscholen waar de eerste ervaringen met Taal100 zijn opgedaan en we beschrijven (mede met behulp van citaten uit de interviews) de eerste praktijkervaringen. In hoofdstuk 5 gaan we ten slotte in op veelgestelde vragen over Taal100.

2. Wat is Taal100?

“Taal100? Dat is door samen te leren het onderwijs beter maken.”

Taal100 is een werkwijze om samen met het hele schoolteam het taalonderwijs te verbeteren. De nadruk ligt daarbij op het vergroten van de didactische vaardigheden van de leerkrachten. Taal100 gaat ervan uit dat ieder taaldomein (zoals begrijpend luisteren en lezen, spelling, mondelinge taalvaardigheid, schrijven, taalbeschouwing en woordenschat) specifieke didactische kwaliteiten van de leerkracht vergt. Die didactische aanpakken zijn methode overstijgend en kunnen leerkrachten altijd inzetten. Dat betekent: zowel tijdens de taallessen als tijdens de zaakvakken, als ze een methode gebruiken of als ze in projecten werken, tijdens schooltijd maar ook op het schoolplein. Het idee is dat leerkrachten, als ze beschikken over de juiste didactische vaardigheden, 100% van de tijd kunnen benutten als effectieve taal-

tijd. Vandaar ook de naam Taal100: de aanpak is bedoeld om voor 100% van de leerlingen, 100% effectieve taaltijd te realiseren.

Kenmerkend aan Taal100 is daarnaast dat het een cyclisch proces is. Het is bedoeld voor scholen die resultaatgericht te werk willen gaan en van verbetering van hun taalonderwijs een continu proces willen maken waarbij de hele school betrokken is en blijft. Het team gaat, met behulp van een interne of externe coach, op zoek naar een vraag, op zoek naar literatuur om die vraag te beantwoorden, op zoek naar zinvolle praktijkopdrachten en een goede manier om elkaar feedback te geven. Naast antwoorden ontstaan nieuwe vragen, die op dezelfde manier worden opgepakt.

4

De Taal100-werkwijze bestaat uit de volgende onderdelen:

• **Bijeenkomsten**

Onder leiding van een coach zijn er zes bijeenkomsten. De reeks begint met het in kaart brengen van de ideeën en wensen van het schoolteam en de toetsresultaten van de leerlingen. De rest van de bijeenkomsten is met name gewijd aan het bespreken van vakliteratuur en het bekijken en bespreken van video-opnames van praktijksituaties.

• **Het lezen en bespreken van vakliteratuur**

De leden van het team lezen samen een of meerdere artikelen op het gebied van het gekozen thema. In deze artikelen gaan ze op zoek naar relevante informatie over de vragen die op de eigen school aan de orde zijn. Het lezen van de artikelen gebeurt niet zomaar in het wilde weg; er wordt bij de artikelen een aantal leesvragen gegeven om het lezen een doel te geven.

• **Het maken en bespreken van filmopnames**

Naar aanleiding van de artikelen en de inzichten die de leerkrachten hebben opgedaan, worden een of meerdere deelnemers gefilmd terwijl ze een praktijkopdracht uitvoeren. De coach selecteert een of meerdere fragmenten uit de video-opnames en stelt die aan de orde in de bijeenkomst. Op die manier kunnen leerkrachten elkaar observeren en van elkaar leren.

De Taallijn: taalstimulering voor jongere kinderen

Voor leidsters en leerkrachten van peuters en kleuters is er het trainings- en ondersteunings-traject De Taallijn. De Taallijn en Taal100 sluiten op elkaar aan en hebben vergelijkbare uitgangspunten, waarbij het draait om het geven van interactief taalonderwijs. Interactief taalonderwijs houdt in dat de taalontwikkeling van kinderen gedurende de hele dag door, op verschillende manieren, gestimuleerd wordt. De Taallijn is oorspronkelijk ontwikkeld ter versterking van bestaande VVE-programma's en richt zich op vijf speerpunten:

- Mondelinge taal
- Werken aan woordenschat
- Beginnende geletterdheid
- Ouderbetrokkenheid
- ICT en multimedia

Voor meer informatie over interactief taalonderwijs, zie: www.taalonderwijs.nl en over De Taallijn, zie: www.detaallijn.nl.

• Taal100-coach

Een van de leerkrachten wordt benoemd tot Taal100-coach: hij of zij coördineert de Taal-100 activiteiten en zorgt ervoor dat de aanpak beklijft, ook na afloop van de bijeenkomsten.

• Externe coach

Naast de interne Taal100-coach is het verstandig om tijdelijk een externe coach in te schakelen die de eerste cyclus van het Taal100-traject begeleidt en tegelijkertijd de interne Taal100-coach schoolt. Dat is ook de manier waarop Taal100 op de focusscholen is uitgetoetst.

Collaborative Coaching and Learning

De ontwikkelaars van Taal100 hebben zich laten inspireren door het Amerikaanse concept van Collaborative Coaching and Learning (CCL). CCL is een schoolbrede aanpak voor professionele ontwikkeling, afkomstig uit Boston, waar al vanaf 2002 op veel scholen met CCL wordt gewerkt. Leerkrachten werken onder leiding van een coach gezamenlijk aan het verbeteren van hun leerkrachtvaardigheden, met als doel de prestaties van hun leerlingen te vergroten op het gebied van geletterdheid en rekenen/wiskunde. Ze doen dat door gezamenlijk een onderwerp of thema te kiezen waarop ze hun vaardigheden willen verbeteren; bij de keuze worden ook toetsresultaten van leerlingen betrokken. De leerkrachten lezen en bespreken een aantal teksten over dit onderwerp. De leerdoelen worden vervolgens in de praktijk gebracht tijdens een demonstratieles, gegeven door een van de leerkrachten en geobserveerd door zijn/haar collega's. Leerkrachten gaan dus zelf op zoek naar oplossingen voor hun vragen, in plaats van die kant-en-klaar aangeleverd te krijgen. Dat uitgangspunt is overgenomen in de Taal100-aanpak.

Via de website van Boston Public Schools www.bpe.org is achtergrondinformatie over CCL te downloaden.

3. De vier focusscholen

Vier basisscholen, de zogenaamde focusscholen, hadden in het schooljaar 2009/2010 de primeur: op deze scholen werd Taal100 voor het eerst in de praktijk gebracht. Het gaat om vier scholen die flink van elkaar verschillen qua ligging en populatie: van een kleine dorpsschool op het platteland tot een grote school midden in een multiculturele wijk met vrijwel alleen allochtone leerlingen. We schetsen de vier deelnemende scholen in het kort.

RKBS Paus Joannesschool (Zaandam)

De Paus Joannesschool is een katholieke basisschool met ruim 200 leerlingen (waarvan meer dan de helft met een anderstalige achtergrond) en 25 leerkrachten. De school was op zoek naar een nieuwe methode voor begrijpend lezen, toen de mogelijkheid zich aandeed om mee te doen aan de Taal100-pilot. Het doel voor het team was dan ook om tot een weloverwogen besluit te komen voor een nieuwe methode. De leden van de taalwerkgroep en de leeswerkgroep hebben deelgenomen aan het traject.

RKBS Sint Jan (Schiedam)

Op deze school (190 leerlingen) koos het team ervoor om zich te verdiepen in een nieuwe aanpak voor technisch lezen. Het uitgangspunt was om dit te doen zonder een nieuwe methode voor technisch lezen aan te schaffen, omdat er net al een nieuwe methode voor taal en spelling in gebruik was genomen. De externe Taal100-coaches hebben daarom de suggestie gedaan om technisch lezen te integreren met de zaakvakken en dat idee stond centraal in de rest van de bijeenkomsten.

OBS Oosterschool (Bellingwolde)

De Oosterschool is een kleine basisschool met vijf leerkrachten en ongeveer 90 leerlingen verdeeld over vier combinatiegroepen. De leerkrachten waren niet tevreden over de manier waarop begrijpend lezen werd onderwezen op de school en hebben daarom begrijpend lezen als eerste Taal100-thema gekozen. De bedoeling was niet zozeer om te kiezen voor een nieuwe methode, maar wel om beter te leren werken met de bestaande methode, zodat de kinderen meer plezier in begrijpend lezen zouden krijgen en er ook beter in zouden worden.

RKBS 't Meesterwerk (Schiedam)

't Meesterwerk is een Brede Wijschool in een kansrijke wijk in Schiedam. De school telt 220 leerlingen in dertien groepen. Het gehele team, bestaande uit 20 leerkrachten, heeft deelgenomen aan het Taal100-traject. Het onderwerp dat de school heeft gekozen is woordenschat: een thema dat voor de school van groot belang is door het hoge percentage allochtone leerlingen (bijna 100%).

4. De eerste ervaringen uit de praktijk

Op basis van de interviews en de vragenlijsten geven we in dit hoofdstuk een overzicht van de belangrijkste bevindingen die de deelnemers van de pilot (leerkrachten, directeuren) rapporteren. We betrekken hierbij ook de ervaringen die door de Taal100-coaches werden genoemd. We illustreren deze ervaringen met citaten.

Het hele team is betrokken

Op de vier focusscholen is aan het Taal100-traject deelgenomen door het hele team, of door een groep leerkrachten waarbij elk leerjaar vertegenwoordigd was. Dit werd door de deelnemers gewaardeerd als een sterk punt van Taal100: doordat het hele team betrokken is en taalonderwijs op de hele school centraal staat, wordt als vanzelfsprekend gewerkt aan doorgaande leerlijnen. Een voorbeeld: op een van de scholen werd in het kader van Taal100 gewerkt aan het thema woordenschat. De leerkrachten bogen zich gezamenlijk over een gestructureerde manier om nieuwe woorden aan te bieden aan alle leerlingen uit alle groepen (de zogenaamde viertakt). Daarnaast werden schoolbrede afspraken gemaakt, die voor iedereen duidelijk zijn, zoals het aantal nieuwe woorden dat iedere leerkracht in de eigen groep wekelijks behandelt. Vervolgafspraken over welke woorden in welke groep aan de orde komen, zijn al in de maak.

Hoewel de betrokkenheid van het hele team op de scholen als een positief punt van Taal100 werd beschouwd, vraagt dat ook veel van een team: het team moet er voor open staan en er energie in willen steken. Een sterk onderwijskundig leider die draagvlak heeft binnen het team is een vereiste.

De leerkracht centraal

Taal100 gaat ervan uit dat de leerkracht de hele dag door, bij allerlei vakken en in allerlei situaties, de taalontwikkeling van de leerlingen kan stimuleren. De leerkracht vormt in deze visie de sleutel voor goed taalonderwijs, onafhankelijk van welke methodes er gebruikt worden. Daarom staan in het traject de leerkrachten en hun didactische vaardigheden centraal. In de pilot bleek dit bijvoorbeeld op een school die bezig is geweest om het domein begrijpend lezen onder de loep te nemen. Er werd gewerkt aan het aanleren van strategieën bij begrijpend lezen en het integreren van begrijpend lezen in de zaakvakken. Deze vernieuwingen van het begrijpendleesonderwijs, waarbij de leerkracht het heft in eigen hand neemt en niet alleen de methode volgt, werd enthousiast ontvangen: “Dit gaan we zeker wel behouden”.

Daarnaast bleek het een kernpunt dat het team zelf verantwoordelijk is voor de vernieuwingen. De externe Taal100-coaches schrijven niet voor wat er moet gebeuren om een probleem op te lossen of een vraag te beantwoorden, maar de leerkrachten worden zelf toegerust om gezamenlijke keuzes te maken en beslissingen te nemen. “De Taal100-manier van aanpakken geeft het gevoel dat het iets van jezelf is. Bij andere scholingen of trainingen krijg je nog weleens het gevoel dat de trainer te veel bepaalt. Nu zijn het onze beslissingen en daardoor voelt het meer eigen.” Een andere leerkracht verwoordde het zo: “Het is fijn om eindelijk eens op hbo+ niveau te worden aangesproken. Binnen Taal100 moet je als leerkracht lezen, nadenken, discussiëren en reflecteren op niveau. En dat is goed”

Koppeling theorie en praktijk

We hebben in de interviews gevraagd hoe zinvol de leerkrachten de beide onderdelen van Taal100 vonden (verdieping door het lezen van artikelen en het maken en bespreken van de video-opnamen). Veel van de geïnterviewden zeiden de combinatie van verdieping en uitvoering het sterkste punt te vinden. Het een was in hun ogen niet nuttiger dan het ander: “De artikelen dienen voor de verdieping en de nieuwe inzichten, door het filmen word je je bewust van je eigen praktijk en leer je dingen toe te passen in de praktijk.”

De theorie werd aangeboden in de vorm van artikelen die de externe Taal100-coaches selecteerden voor het team. Soms waren het echte onderzoeksartikelen, zoals een hoofdstuk uit een proefschrift, soms waren ze wat meer op de praktijk gericht, zoals artikelen waarin tips worden gegeven of een stappenplan wordt geïntroduceerd. In de evaluatiegesprekken gaven de leerkrachten aan dat de kracht van deze theoretische input voor hen vooral schuilde in het gezamenlijk bespreken van de literatuur aan de hand van de denkragen die erbij gegeven worden. Het sec lezen van de artikelen, zonder verdere verwerking, is niet genoeg.

Bewustwording

Taal100 richt zich op een bewustere aanpak van het taalonderwijs. Hierbij gaat het niet alleen om het bewustzijn van individuele leerkrachten, maar ook om het bewustzijn van het gehele team, bijvoorbeeld bij het maken van belangrijke keuzes. De scholen die de Taal100-werkwijze hebben gebruikt om een beslissing te nemen over een nieuwe methode of aanpak, geven aan dat ze door Taal100 een bewustere keuze kunnen maken dan ze anders hadden gedaan: “We gaan de richting op die we zelf al wilden, maar dan beter onderbouwd” en “Door het lezen van de artikelen gaan we dieper in op de materie en het geeft een goed gevoel dat we op basis daarvan een bewustere keuze voor een nieuwe methode maken”.

De bewustwording op het niveau van de individuele leerkracht wordt vooral vergroot door het maken van de video-opnamen. “Als je jezelf op de video ziet, zegt dat zonder enige verdere toelichting al heel veel”. Door tijdens de bijeenkomsten dieper in te gaan op fragmenten van de video-opnames aan de hand van kijkwijzers, leren ook collega’s van de filmfragmenten. Daarnaast leren leerkrachten elkaar goede en gerichte feedback te geven. Sommige leerkrachten vroegen zich wel af hoe realistisch een video-opname eigenlijk is: “Is dit wel de realiteit? In de dagelijkse praktijk doe je het minder uitgebreid”.

Taal100-effecten

Vinden de leerkrachten dat ze door Taal100 anders zijn gaan lesgeven? De leerkrachten vonden het nog te vroeg om concrete effecten op hun manier van lesgeven te noemen. De meeste effecten die ze formuleerden, lagen op het niveau van het schoolteam: sommigen vonden dat de samenwerking was verbeterd, anderen noemden dat het team bewuster was geworden van de mogelijkheden om taalonderwijs op een andere manier vorm te geven. Op de school die aan woordenschatdidactiek heeft gewerkt, vonden de meeste leerkrachten dat ze bewuster hebben leren omgaan met woordenschat: “Ik ben veel bewuster in het aanbieden van woordenschat, de stappen die je moet nemen, ik ben selectiever geworden in de woorden die ik aanbied en de manier waarop.” De Taal100-coaches geven wel aan al duidelijke verbeteringen te zien in didactische vaardigheden bij een deel van de leerkrachten.

Uiteindelijk gaat het bij Taal100 ook om het streven naar betere taalprestaties van de leerlingen. Op één school (met woordenschat als thema) zagen de leerkrachten ook bij de kinderen al veranderingen optreden. Dankzij de extra aandacht voor woordenschatuitbreiding zijn de kinderen er ook van doordrongen dat woordenschat belangrijk is. “Ze gaan zelf woorden opzoeken, op het bord schrijven en soms expres moeilijke woorden gebruiken, met een opzettelijk bekakte stem...” zo vertelde een leerkracht van de bovenbouw.

Samenwerking

Op de vier focusscholen hebben leerkrachten uit de onder- en bovenbouw gezamenlijk het Taal100-traject gevolgd. Dit had merkbare gevolgen voor de contacten tussen onderbouw en bovenbouw: zij zijn meer naar elkaar toe gegroeid en de openheid naar elkaar is toegenomen. Een van de leerkrachten vertelde: “Doordat je zo met elkaar praat, komen frustraties aan de orde en worden gedachten uitgesproken. Je komt erachter wat de ander denkt en voelt.”

Minstens zo belangrijk als de gevolgen voor openheid en sfeer, is de betekenis van Taal100 voor de inhoudelijke kant van het onderwijs: met name de doorgaande lijn. Doordat het hele team meedoet aan Taal100, wordt de doorgaande leerlijn als vanzelf in het oog gehouden.

Wederzijdse verwachtingen

Verskillende leerkrachten op de focusscholen wezen nadrukkelijk op het belang van het goed op elkaar afstemmen van de wederzijdse verwachtingen. Een school die verwachtte dat Taal100 een verzameling hapklare tips en trucs voor de praktijk vormt, moest de verwachtingen bijstellen. Juist omdat Taal100 sterk wordt afgestemd op de school, is het zaak om als school helder te formuleren waar de vraag ligt en welke verwachtingen er heersen in het team. De eerste Taal100-bijeenkomst is dan ook gewijd aan het bepalen van doelen en het vinden van de balans tussen wat de school nodig heeft en wat Taal100 kan bieden.

5. Veelgestelde vragen

• Voor welke scholen is Taal100 geschikt?

Leerkrachten van de focusscholen bleken vaak duidelijke ideeën te hebben over welke factoren er toe doen bij het deelnemen aan Taal100. Een belangrijk kenmerk is ten eerste dat een team bereid moet zijn tot vernieuwingen. Als die bereidheid er niet voldoende is, of als er allerlei andere kwesties en onenigheden op de achtergrond meespelen, dan kan er te weinig tijd besteed worden aan het eigenlijke doel van Taal100: het vergroten van de didactische kwaliteiten van de leerkrachten. Ten tweede is het prettig werken als er op school een open en veilige sfeer heerst, waarin het maken van video-opnames en het bespreken daarvan op niet al te grote drempels stuit.

ERVARING

10

“Taal100 is geschikt voor scholen die vastzitten met een taalprobleem, die willen groeien in hun onderwijs en zich daarbij willen laten begeleiden. Je moet wel de openheid en de durf willen hebben om bij elkaar in de klas te kijken.”

“Taal100 vraagt van een team betrokkenheid, een onderzoekende houding en initiatief.”

“Taal100 is voor alle scholen geschikt, onafhankelijk van hoe ze ervoor staan. Met Taal100 kun je van zwak naar redelijk, maar ook van goed naar beter.”

• Hoe intensief is Taal100?

Taal100 is een intensief proces: niet alleen voor de deelnemers op school, maar ook voor de coach. Het team moet de bereidheid en mogelijkheid hebben om tijd in de vernieuwing te steken. Naast een maandelijks bijeenkomst van ongeveer twee uur, moet tijd worden vrijgemaakt voor het lezen

van literatuur en het voorbereiden en nabespreken van lessen. Eén Taal100-cyclus beslaat 6 bijeenkomsten. Scholen die langere tijd aan de verbetering van hun taalonderwijs werken, kunnen opeenvolgende cycli uitvoeren. In de tweede en latere cycli hoeven niet per se maandelijks teambijeenkomsten georganiseerd te worden; het tempo kan dan eventueel wat naar beneden.

De tijdsinvestering voor de interne Taal100 coach hangt af van het al dan niet inschakelen van een externe coach. De interne coach moet in elk geval rekening houden met tijd voor het verzamelen en bestuderen van toetsresultaten, het voorbereiden van bijeenkomsten, het maken van video-opnames en het individueel nabespreken daarvan.

• Moet per se het hele team meedoen aan het traject?

Taal100 gaat wel uit van deelname van het gehele team. Dat blijkt echter niet overal mogelijk. Op drie van de vier focusscholen deed het hele team mee met Taal100, op één school nam een selectie van leerkrachten deel (de taalwerkgroep). Als de school groot is, kan de school beslissen een deel van het team aan Taal100 te laten deelnemen, mits (bijna) alle leerjaren 1 tot en met 8 vertegenwoordigd zijn (met het oog op de continuïteit en de doorgaande leerlijnen). Maar het is niet de bedoeling dat er slechts een paar leerkrachten van een team meedoen; het idee is juist dat een school met het hele team meedoet en zich op die manier professionaliseert en betrokken wordt bij de vernieuwing.

ERVARING

“In de discussies was het prettig dat elke groep vertegenwoordigd was. Zo konden we goed afstemmen op de doorgaande lijn.”

“Het klinkt misschien raar, maar ik was me nooit echt bewust van het feit dat het begrijpend luisteren dat ik met de leerlingen oefen, zo direct verband hield met het begrijpend lezen in de hogere groepen. We leren zelfs dezelfde strategieën aan!”

• **Welke onderwerpen zijn geschikt voor een Taal100-cyclus?**

Het verdient aanbeveling om binnen Taal100 een cyclus aan één taaldomein te wijden. Binnen dat taaldomein kan eventueel een concrete vraag behandeld worden, maar het doel kan bijvoorbeeld ook eenvoudigweg zijn ‘verbetering van het woordenschatonderwijs’. Tweede en verdere cycli kunnen gaan over een ander taaldomein, of over hetzelfde taaldomein als de eerste cyclus. Op de eerste vier scholen zijn de volgende onderwerpen gekozen: woordenschat, een andere methode voor begrijpend lezen kiezen, technisch lezen integreren met zaakvakken en effectiever begrijpend leesonderwijs. De leerkrachten op de school waar woordenschat centraal stond, vonden dat een heel geschikt onderwerp, want ze zagen al snel opbrengsten in de les.

ERVARING

“Woordenschat was een geschikt onderwerp voor Taal100, want je hoort kinderen al snel de aangeleerde woorden gebruiken. Je ziet al snel resultaat.”

Andere onderwerpen of vragen die geschikt zouden kunnen zijn voor een Taal100-cyclus zijn bijvoorbeeld:

- Hoe kunnen we weer een kritische gebruiker worden van onze taalmethode?
- Hoe integreren we woordenschat en begrijpend lezen in de zaakvakken?
- Streven naar thematisch taalonderwijs in plaats van methodisch.

• **Welke taken heeft de interne Taal100-coach?**

De interne Taal100-coach jaagt het proces aan, bereidt bijeenkomsten voor, bespreekt filmbeelden met de leerkrachten en evalueert. Hij/zij is de spil van Taal100 in de school. Meestal wordt de directeur, de taalcoördinator of de ib’er aangewezen om deze taak te gaan uitvoeren, maar dat hoeft niet. Het kan ook een geïnteresseerde leerkracht zijn. Belangrijk is dat de interne coach binnen het team draagvlak heeft en kennis heeft van de doorgaande lijn in het taalonderwijs. Uit de eerste ervaringen op de focusscholen bleek dat de rol van de interne Taal100-coach nog niet geheel uitgekristalliseerd is en nog de nodige aandacht verdient. De Taal100-coaches wisten bijvoorbeeld nog niet zo goed wat er van hen werd verwacht en gaven aan meer ondersteuning nodig te hebben voordat ze zichzelf als coach zien functioneren. Op sommige scholen was het moeilijk iemand te vinden die Taal100-coach wilde en kon zijn. Toch is het met het oog op het continueren van de vernieuwing wel een voorwaarde dat er een Taal100-coach is die goed is voorbereid op haar taak. Interne coaches kunnen begeleid worden door een externe coach. Ze kunnen ook de tweedaagse cursus voor interne Taal100-coaches volgen, die door Sardes zal worden aangeboden.

• **Hoe gaat het verder na het traject?**

Taal100 is niet bedoeld om een korte, tijdelijke impuls aan het taalonderwijs te geven. Het is nadrukkelijk de bedoeling om op een andere manier naar taalonderwijs te blijven kijken. Met een Taal100-coach die tijd en draagvlak heeft, en met behulp van het Taal100-boek, is de bodem gelegd om de werkwijze ook daadwerkelijk te laten beklijven.

ERVARING

“Taal100 is een mooie aanpak om actief te blijven nadenken over het lesgeven, ik hoop dat we de discipline kunnen blijven vasthouden om het ook zo door te zetten.”

6. Praktische gegevens

Taal100 is ontwikkeld door Sardes en het Expertisecentrum Nederlands, in opdracht van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Voor informatie kunt u contact opnemen met Sardes of met het Expertisecentrum Nederlands. Taal100 heeft ook een eigen website: www.taal100.nl.

In het boek 'Taal100. Interactief taalonderwijs op de basisschool' staat beschreven hoe een school met Taal100 aan de slag kan. Het boek bevat theorie en uitwerkingen voor het stimuleren van de taalvaardigheid op alle taaldomeinen, met of zonder een methode. De diverse bijeenkomsten van een Taal100-cyclus staan beschreven en er zijn praktische instrumenten (kijkwijzers etc.) bijgevoegd.

Het boek is te bestellen via de website van Sardes. Scholen die met Taal100 gaan werken kunnen dat zelf doen, of tijdelijk een externe coach inschakelen die de interne coach begeleidt. U kunt daarvoor terecht bij Sardes. Voor scholen die zelf aan de slag willen met Taal 100, maar wel enige ondersteuning willen voor de interne Taal100-coach, is er een korte training. Voor aanmelding en informatie over de training kunt u ook terecht bij Sardes.

Zie ook de websites van Sardes (www.sardes.nl) en Expertisecentrum Nederlands (www.taalonderwijs.nl).

Opdrachtgever: Sardes

Utrecht, 2010

© Oberon

Postbus 1423

3500 BK Utrecht

tel. 030-2306090

fax 030-2306080

e-mailadres: info@oberon.eu